

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-02-01
meddelad i
Växjö

Mål nr M 2914-15

KLAGANDE

Hässelholm Miljö AB
Box 104
281 22 Hässelholm

MOTPART

Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne Län, Miljöprövningsdelegationens beslut 2015-07-02 i ärende nr 551-12184-2013, se bilaga 1

SAKEN

Villkor för utsläpp av ammoniak från förbränningsanläggningen Beleverket på fastigheten Hässelholm 87:10, Hässelholms kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen bifaller överklagandet och ändrar lydelsen av villkor 26 i det överklagade beslutet enligt följande.

Utsläpp av ammoniak till luft från den nya bibränsleenheten (HR150) får inte överstiga 20 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂ räknat som månadsmedelvärde. Per kalenderår får högst två månadsmedelvärden överskrida värdet. Årsmedelvärdet får dock inte överstiga 25 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂.

Dok.Id 351896

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

F.k.

Miljöprövningsdelegationen (MPD) vid Länsstyrelsen i Skåne län gav den 18 december 2008 Hässleholm Miljö AB ändringstillstånd till utökad verksamhet vid värmeverket på fastigheten Hässleholm 87:10 i Hässleholms kommun. För ändringstillståndet gäller bl.a. följande ytterligare villkor:

26. Vid användande av SNCR-teknik får utsläpp till ammoniak till luft från den nya biobränsleenheten (HR 150) som riktvärde för månadsmedelvärde inte överstiga $15 \text{ mg NH}_3/\text{Nm}^3$ vid 6 % O_2 .

Hässleholm Miljö AB överklagade MPD:s beslut. Miljödomstolen beslutade i dom den 18 februari 2011 i mål M 248-09 att upphäva bl.a. villkor 26. Domstolen satte frågan om slutliga utsläppsvillkor på provotid m.m.

Hässleholm Miljö AB överklagade miljödomstolens dom till Mark- och miljööverdomstolen som i dom den 13 april 2012 i mål M 2150-11 beslutade om bl.a. följande.

1. Miljödomstolens förordnande att skjuta upp avgörandet av slutliga utsläppsvillkor och kontrollen av dem på en provotid upphävs.
2. Mark- och miljööverdomstolen skjuter upp avgörandet av vilka villkor som slutligt ska gälla beträffande utsläpp till luft av ammoniak och dikväveoxid vid användande av SNCR-teknik. Hässleholm Miljö AB åläggs att senast den 1 juni 2013 redovisa följande.

U1. Resultatet av kontinuerliga mätningar av utsläppet av ammoniak samt minst två mätningar av dikväveoxid vid full last. För ammoniak ska redovisas årsmedelvärde, månadsmedelvärden samt 95- och 97-percentiler för 48-timmarsmedelvärden, dygnsmedelvärden samt timmedelvärden för den tid anläggningen med användande av SNCR-teknik varit i drift.

U2. Förslag till slutliga villkor för utsläpp till luft av ammoniak och

dikväveoxid.

ÖVERKLAGAT BESLUT

MPD meddelade den 2 juli 2015 Hässleholm Miljö AB slutliga villkor i tillstånd för förbränningsanläggningen på fastigheten Hässleholm 87:10. Länsstyrelsen beslutade att utöver tidigare lämnade slutliga villkor gäller följande villkor:

26. Utsläpp av ammoniak till luft från den nya biobränsleenheten (HR150) får inte överstiga 20 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂ räknat som månadsmedelvärde. Per kalenderår får högst två månadsmedelvärden överskrida värdet. Utsläppet får dock inte överstiga 25 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂ räknat som rullande månadsmedelvärde.

Hässleholm Miljö AB har nu överklagat MPD:s beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Hässleholm Miljö AB yrkar i första hand att villkor 26 ska få följande lydelse:

Utsläpp av ammoniak till luft från den nya biobränsleenheten (HR150) får inte överstiga 20 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂ räknat som månadsmedelvärde. Per kalenderår får högst två månadsmedelvärden överskrida värdet. Årsmedelvärdet får dock inte överstiga 25 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂.

Bolaget yrkar i andra hand att villkor 26 ska få följande lydelse:

Utsläpp av ammoniak till luft från den nya biobränsleenheten (HR150) får inte överstiga 20 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂ räknat som månadsmedelvärde. Per kalenderår får högst två månadsmedelvärden överskrida värdet. Årsmedelvärdet får dock inte överstiga 20 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂.

Bolaget yrkar i tredje hand att villkor 26 ska få följande lydelse:

Utsläpp av ammoniak till luft från den nya biobränsleenheten (HR150) får inte överstiga 20 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂ räknat som månadsmedelvärde. Per kalenderår får högst två månadsmedelvärden överskrida värdet. Utsläppet får dock inte överstiga 25 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂, räknat som rullande 30-driftdygnsmedelvärde. Med driftdygn avses dygn där mer än 6 timmar effektiv drift förekommer. Med 30-driftdygnsmedelvärde avses medelvärdet för 30 driftdygn i följd undantaget mellanliggande icke-driftdygn. Med rullande avses att ett nytt 30-driftdygnsmedelvärde ska beräknas för varje nytt driftdygn.

Bolaget yrkar vidare som ett alternativ följande lydelse:

Utsläpp av ammoniak till luft från den nya biobränsleenheten (HR150) får inte överstiga 20 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂ räknat som månadsmedelvärde. Per kalenderår får högst två månadsmedelvärden överskrida värdet. Utsläppet får dock inte överstiga 25 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂, räknat som rullande 12-månadersmedelvärde. Med rullande avses att ett nytt 12-månadersmedelvärde ska beräknas för varje ny kalendermånad.

Som grund för yrkandena anför bolaget bl.a. följande.

Förstahandsyrkandet

Utsläpp av ammoniak till luft från den nya biobränsleenheten (HR150) får inte överstiga 20 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂ räknat som månadsmedelvärde. Per kalenderår får högst två månadsmedelvärden överskrida värdet. Årsmedelvärdet får dock inte överstiga 25 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂.

För att beskriva miljöeffekterna av enbart begränsningen med ett årsmedelvärde vars utsläpp skulle kunna ske under en månad kan följande resonemang föras:

Ett scenario med en nollemmission under 11 månader samtidigt som årsmedelemissionen är 25 mg/m³ ger ett teoretiskt månadsmedelvärde om 300 mg/m³. Anläggningen går dock inte med fullast hela året varför detta värde är kraftigt överskattat eftersom anläggningens drifttid motsvarar 4 000 - 5 000 fullasttimmar. Emissionsnivån motsvarar 100 mg/MJ eller 12 kg ammoniak per timme (50 liter 25 procentig per timme). För att uppnå denna mängd skulle doseringspumparna behöva gå med högsta varvtal konstant hela månaden där dessutom all ammoniak skulle släppas ut direkt i skorstenen utan att reagera med rökgaserna vilket inte är genomförbart. Utsläppet av ammoniak under denna månad och därmed under hela året skulle under sådana förutsättningar beräknas till 8,6 ton.

Med ett årsgränsvärde om 25 alternativt 20 mg/m³ motsvarar utsläppet av ammoniak cirka 1 % av övriga utsläpp i kommunen eller 0,1 % av utsläppen i länet. Detta framgår av nedanstående tabell:

Enligt nationell statistik uppgick utsläppen av ammoniak under 2011 till följande:

	Jordbruk	Övrigt	Summa	Enhet
Hässleholm	592	55	647	ton
Skåne	8 157	673	8 830	ton

Eftersom utsläppet sker genom en 70 meter hög skorsten blir utspädningen mycket god. En jämförelse med ändringsansökan visar att årsmedelbidraget till halten NO₂ från verksamheten angavs till cirka 2-4 µg/m³. Ovan redovisad maximal NH₃-emission ligger något högre än NO_x-emissionen varför ett antagande att bidraget till NH₃-bidraget kan antas vara dubbelt så hög är rimligt. Det kan därför antas att under en sådan extremmånad skulle halten ammoniak kunna uppnå 4-8 µg/m³.

Luktröskeln för ammoniak anges till 3 000 - 4 000 µg/m³. Vid dos-effektsamband anges att vid nivåer under 3 500 µg/m³ förekommer ingen påverkan. Trots extremt överskattade beräkningar föreligger en faktor 1 000 mellan beräknat bidrag och mellan gränsen för vilket får anses utgöra en påverkan av betydelse för människors hälsa. Den långsiktiga miljöpåverkan är helt opåverkad då emissionen på årsbasis är

oförändrad varför påverkan på miljön därmed är oförändrad (försurning och eutrofi-ering).

Bolaget åberopar nedanstående tre domar som stöd för att ett årsmedelvärde är tillfyllest för att säkerställa att omgivningspåverkan är godtagbar.

Mål M 3258-10 (Mark- och miljödomstolen i Östersund):

"Emellertid gäller enligt den provisoriska föreskriften, utsläpp av dessa ämnen per månad enbart 10 av 12 månader per år. För att inte lämna två månader helt oreglerade, fastställer mark- och miljödomstolen därför en begränsning av utsläppen av COD och kväve även per år."

Mal M 8364-10 (Mark- och miljööverdomstolen):

"Mark- och miljööverdomstolen har i det sammanhanget beaktat att totalbelastningen av metaller på miljön är reglerad genom villkor 23. Att halten suspenderade ämnen under två månader per år kan överskrida begränsningsvärdet utan att villkoret överträds innebär således inte att påverkan på miljön på grund av utsläppet från neutraliseringsanläggningen under denna tid är oreglerad."

Villkor 23 ställer krav på årliga högsta utsläpp av nickel och krom.

Mål M 6902-12 (Mark- och miljööverdomstolen):

"De klagande har invänt mot att det inte anges hur stort utsläppet får vara under de tre månader då värdena inte behöver uppfyllas. Mark- och miljööverdomstolen delar uppfattningen och anser att utsläpp till vatten av den omfattning det är fråga om inte bör lämnas oreglerade under tre månader per år. Det föreskrivna villkoret bör därför kompletteras med årsbaserade begränsningsvärden på det sätt och med de nivåer som bolaget föreslagit i andra hand."

Bolagets yrkande avseende ammoniak med tillägget i villkoret som avser årsmedelvärde är helt i linje med ovan åberopade domar. Ammoniak är en förening som initialt höjer halten i omgivande luft och slutligen leder till övergödning och försurar

marken genom oxidation. Utsläppet är därför lämpligt att reglera i form av långtidsvärden precis som åberopade domar.

Utöver dessa skäl innebär den lydelsen som länsstyrelsen formulerat en skärpning gentemot det ursprungliga villkoret som baserades på riktvärde. I det fall ett månadsmedelvärde skulle överskrida 25 mg/m₃ medför detta ett villkorsbrott med följande straffsanktioner. I den ursprungliga lydelsen innebär ett månadsmedelvärde som överskrider 25 mg/m₃ inga straffsanktioner förutsatt att åtgärder vidtas för att nedbringa emissionen i syfte att påföljande månadsmedelvärden understiger begränsningsvärdet.

Andrahandsyrkandet:

Utsläpp av ammoniak till luft från den nya biobränsleenheten (HR150) får inte överstiga 20 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂ räknat som månadsmedelvärde. Per kalenderår får högst två månadsmedelvärden överskrida värdet. Årsmedelvärdet får dock inte överstiga 20 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂.

Samma motiv som för förstahandsyrkandet.

Tredjehandsyrkandet:

Utsläpp av ammoniak till luft från den nya biobränsleenheten (HR150) får inte överstiga 20 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂ räknat som månadsmedelvärde. Per kalenderår får högst två månadsmedelvärden överskrida värdet. Utsläppet får dock inte överstiga 25 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂, räknat som rullande 30-driftdygnsmedelvärde. Med driftdygn avses dygn där mer än 6 timmar effektiv drift förekommer. Med 30-driftdygnsmedelvärde avses medelvärdet för 30 driftdygn i följd undantaget mellanliggande icke-driftdygn. Med rullande avses att ett nytt 30-driftdygnsmedelvärde ska beräknas för varje nytt driftdygn.

Med yrkad lydelse klargörs det hur begränsningsvärdet ska tillämpas i villkoret. Av den överklagade lydelsen framgår det däremot inte hur begränsningsvärdet ska tolkas. I ett villkor baserat på s.k. "rullande" värden måste det definieras med vilken frekvens värdena ska rullas dvs. hur ofta det ska genereras ett nytt rullande värde. I aktuellt fall torde det vara dygn dvs. ett nytt månadsmedelvärde ska beräknas för varje dygn. Men formellt sett kan det också vara per timme eller per vecka.

Ett annat problem med rullande värden är perioderna kring randmånaderna dvs. när anläggningen tas i drift under hösten respektive tas ur drift under våren. Under en sådan period kommer det att genereras rullande månadsmedelvärden som baseras på enstaka timmar, dygn eller veckor beroende på vilken frekvens som värdet baseras på. Vid sådana intermittenta driftperioder förekommer det förhöjda utsläpp vilket medför formellt sett ett villkorsöverskridande men utan någon olägenhet för vare sig människor eller miljö. För att undvika att månadsmedelvärden ska bildas för perioder med enstaka driftdygn bör det istället för användas 30-driftdygnsmedelvärden som baseras enbart på sådana dygn då anläggningen är i drift.

Kompletterat yrkande

Utsläpp av ammoniak till luft från den nya biobränsleenheten (HR150) får inte överstiga 20 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂ räknat som månadsmedelvärde. Per kalenderår får högst två månadsmedelvärden överskrida värdet. Utsläppet får dock inte överstiga 25 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂, räknat som rullande 12-månadersmedelvärde. Med rullande avses att ett nytt 12-månadersmedelvärde ska beräknas för varje ny kalendermånad.

Detta yrkande får ses som en kompromiss mellan bolagets förstahandsyrkande och Länsstyrelsens meddelade villkor. Yrkandets rangordning ligger mellan bolagets andrahands- och tredjehandsyrkande.

Länsstyrelsen avstyrker bolagets alla yrkanden och yrkar att följande villkor föreskrivs.

26. Utsläpp av ammoniak till luft från den nya biobränsleenheten (HR150) får inte överstiga 20 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂ räknat som månadsmedelvärde. Per kalender får högst två månadsmedelvärden överskrida värdet. Månadsmedelvärdet får aldrig överskrida 25 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂.

Utsläpp under start- och stopperioder ska inte medräknas vid beräkning av månadsmedelvärdet.

Fram till dess slutliga villkor fastställs gäller följande provisoriska föreskrift enligt Mark- och miljööverdomstolens dom den 13 april 2012.

P1. Vid användande av SNCR-teknik får utsläpp av ammoniak till luft från den nya biobränsleenheten (HR 150) som riktvärde och månadsmedelvärde inte överstiga 20 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂.

Vidare föreskrivs i ovan nämnda som vad gäller mätning av ammoniak.

28. Den nya biobränsleenheten (HR150) ska vara försedd med instrument för kontinuerlig mätning och registrering av kolmonoxid, kväveoxider och syre eller koldioxid. Vid användande av SNCR-utrustning ska ammoniak mätas kontinuerligt.

I prøvotidsredovisningen redovisas utläppet av ammoniak enligt följande vid 6 % O₂.

mg/m ₃	2011	2012
Januari	7	17
Februari	16	16
Mars	20	16
April	18	20
Oktober	23	16

November	17	11
December	16	9

Enligt miljörapport sker mätning av ammoniak kontinuerligt och enligt miljörapporten och redovisas detta via CombiLab i mg/MJ (tim-, dygns-, månads- och årsmedelvärden) samt i kg (tim-, dygns-, månads- och årsvärden).

Länsstyrelsens förslag till villkor reglerar liksom prøvotidsvillkoret utsläppet av ammoniak som månadsmedelvärde. Hänsyns har dock tagits till att villkoret gäller som begränsningsvärde till skillnad mot prøvotidsvillkorets riktvärde. Därför tillåts under två månader något förhöjda värden. Av uppgifterna i miljörapporten och tabellen ovan framgår att prøvotidsvillkorets månadsmedelvärden har varit möjlig att uppfylla och att länsstyrelsens förslag till villkor är skäligt.

Bolaget föreslår att med driftsdygn avses där mer än 6 timmar effektiv drift förekommer. Länsstyrelsen anser inte att en sådan avgränsning är nödvändig eftersom föreslaget villkor undantar start- och stopperioder. Start och stopp av panna är redan definierat i ovan nämnda dom enligt följande varför detta utlämnas i föreslaget villkor.

För start och stopp av panna samt vid torkeldning av murverk ska inte gälla några utsläppsvillkor som gäller för anläggningen i drift. För de olika pannorna gäller att start och stopp räknas under den del av start- respektive stopprocessen vid last som inte överstiger minlast under minst 20 minuter.

Bolaget yrkar i första och andra hand att det rullande månadsmedelvärdet ska ändras till att gälla som årsmedelvärde samt i tredje hand som rullande 12 månadsmedelvärde. Bolaget beräknar att en sådan ändring teoretiskt innebär ett tillåtet månadsmedelvärde på $300 \text{ mg NH}_3/\text{Nm}^3$. Görs motsvarande beräkning baserad på de årsmedelvärden som bolaget faktiskt har kunnat innehålla enligt tabell ovan kan om årsmedelvärden föreskrivs enligt bolagets yrkanden halter upp till $135 \text{ mg NH}_3/\text{Nm}^3$

komma att tillåtas under en månad om året. De av bolaget yrkade villkoren innebär således i praktiken att en kraftig överdosering blir tillåtet under två månader om året och att villkoret inte blir styrande för verksamheten. Länsstyrelsen avstyrker därför bolagets första, andra och tredje hands yrkanden.

Mot bakgrund av ovanstående finner länsstyrelsen inte några skäl till varför utsläppen även fortsättningsvis inte ska kunna regleras som månadsmedelvärden enligt länsstyrelsens förslag och avstyrker bolagets alla yrkade villkor.

Hässleholm Miljö AB bestrider länsstyrelsens yrkande. Dock kan bolaget godta det nya yrkandet som ett reviderat tredjehandsyrkande under förutsättning att näst sista meningen får följande lydelse:

Månadsmedelvärdet får aldrig överskrida $40 \text{ mg NH}_3/\text{Nm}^3$ vid 6 % O_2 .
Med månadsmedelvärde avses månader med minst fem driftdygn.

Bolaget vill än en gång erinra att den lydelse som länsstyrelsen formulerat innebär en skärpning gentemot det ursprungliga villkoret som baserades på riktvärde.

I det fall ett månadsmedelvärde skulle överskrida 25 mg/m^3 medför detta ett villkorsbrott med följande straffsanktioner. I den ursprungliga lydelsen innebär ett månadsmedelvärde som överskrider 25 mg/m^3 inga straffsanktioner förutsatt att åtgärder vidtas för att nedbringa emissionen i syfte att påföljande månadsmedelvärden understiger begränsningsvärdet. Detta följer av Mark- och miljööverdomstolens dom.

Av länsstyrelsens tabell (bolagets redovisning av utsläpp av ammoniak) framgår att risken för ett överskridande av 25 mg är uppenbar. Utsläppet av ammoniak under oktober 2011 uppgick till 23 mg/m_3 vilket skulle tangera ett sådant gränsvärde.

Bolaget vill erinra om att redovisat värde 300 mg/m_3 endast är ett fiktivt värde som inte går att uppnå. Bolaget vill här än en gång hänvisa till föregående tabell och beräkningar.

DOMSKÄL

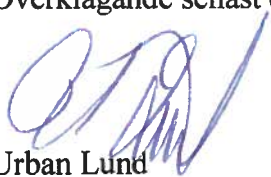
Det slutliga villkor som ska fastställas får inte utan ett godtagande av bolaget innebära någon skärpning jämfört med MPD:s beslut den 18 december 2008 (Mark- och miljööverdomstolens dom den 13 april 2012 i mål M 2150-11). Förklaringen till detta är den processrättsliga principen ”reformatio in pejus” som innebär ett förbud mot ändring av ett beslut i högre instans till nackdel för den klagande.

Mark- och miljödomstolen anser att det av MPD nu fastställda slutliga villkoret för utsläpp av ammoniak till luft, även om haltvillkoret nu sätts till 20 mg NH₃/Nm³ istället för 15 mg NH₃/Nm³, genom sin utformning med maximalt två månadsöverskridanden samt införande av ett tak på 25 mg NH₃/Nm³ som rullande månadsmedelvärde vilka i sig är straffsanktionerade måste anses som strängare än jämfört med MPD:s beslut den 18 januari 2008. Mark- och miljödomstolen anser att förbudet mot ”reformatio in pejus” i sig måste väga tyngre än att upprätthålla MÖDs praxis avseende begränsningsvärden. Domstolen konstaterar att möjligheten att enbart utifrån 2 kap. miljöbalken formulera miljömässigt motiverade och rimliga villkor som ett resultat av den genomförda prövotidsutredningen i detta fall kraftigt beskurits av processuella skäl. MPD:s slutliga villkorsformulering kan således inte godtas.

Bolaget har emellertid genom sina yrkanden medgett ett slutligt villkor som är snarlikt det av miljöprövningsdelegationen fastställda. Bolagets förstahandsyrkande måste anses vara det minst skärpande förslaget och det bedöms inte strida mot miljöbalken, varför det således ska bifallas i sin helhet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 22 februari 2016.

Urban Lund

Carl-Philip Jönsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Urban Lund, ordförande, och tekniska rådet Carl-Philip Jönsson och de särskilda ledamöterna Ingvar Carlsson och StenInge Arnesson.

Länsstyrelsen
Skåne

Miljöprövningsdelegationen

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

BESLUT

2015-07-02

Aktbilaga nr 11

1(7)

Dnr 551-12184-2013
Dossier nr 1293-1001A

Ink. 2015-07-22

Akt: M 2914 / 15

Aktbil. 2 enhet 2.2

Hässleholm Miljö AB
Box 104
281 22 Hässleholm

VÄXJÖ TINGSRÄTT
412
INKOM: 2015-07-22
MALNR: A 2914-15
AKTBIL: 2

Fastställelse av slutliga villkor

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Skåne meddelar Hässleholm miljö AB (org.nr. 556 555 - 0349), nedan kallat bolaget, slutliga villkor i tillstånd enligt miljöbalken för förbränningsanläggningen på fastigheten Hässleholm 87:10 i Hässleholms kommun.

Utöver tidigare lämnade slutliga villkor gäller följande villkor:

26. Utsläpp av ammoniak till luft från den nya biobränsleenheten (HR150) får inte överstiga 20 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂ räknat som månadsmedelvärde. Per kalenderår får högst två månadsmedelvärden överskrida värdet. Utsläppet får dock inte överstiga 25 mg NH₃/Nm³ vid 6 % O₂ räknat som rullande månadsmedelvärde.

Detta beslut gäller då det har vunnit laga kraft.

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt. Miljöprövningsdelegationen beslutar att delgivning ska ske genom kungörelse.

BESLUT OM KUNGÖRELSEDELGIVNING och HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga.

Gällande beslut

Miljöprövningsdelegationen lämnade den 22 november 2001 (dnr 245-32463-00) tillstånd enligt miljöbalken till verksamheten och anläggning för fjärrvärme-produktion på fastigheten Hässleholm 87:10 i Hässleholms kommun. Tillståndet avser befintlig och utökad drift av förbränningsanläggningen. I beslutet föreskrev

551-12184-2013 Beslut slutligt Beleverket slutliga villkor.docx

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Bankgiro	E-post	WWW
205 15 Malmö	Kungsgatan 13	010-224 10 00 vx	010-224 11 10	102-2847	skane@lansstyrelsen.se	www.lansstyrelsen.se/skane
291 86 Kristianstad	Ö Boulevarden 62 A					

länsstyrelsen prövotidsvillkor om utsläpp av ammoniak (NH_3) och dikväveoxid (N_2O).

I miljöprövningsdelegationens beslut den 18 december 2008 föreskrivs slutliga villkor för ammoniak och dikväveoxid enligt följande.

26. Vid användande av SNCR-teknik får utsläpp av ammoniak till luft från den nya biobränsleenheten (HR150) som riktvärde för månadsmedelvärde inte överstiga $15 \text{ mg NH}_3/\text{Nm}^3$ vid 6 % O_2 .
27. Vid användande av SNCR-teknik får utsläpp av dikväveoxid till luft från den nya biobränsleenheten (HR150) som riktvärde inte överstiga $20 \text{ mg N}_2\text{O}/\text{Nm}^3$ vid 6 % O_2 .

Beslutet överklagades och mark- och miljödomstolen har sedan föreskrivit att frågan om vilka villkor som skulle gälla för utsläpp av dessa ämnen skulle utredas under en prövotid.

Under prövotiden skulle bolaget redovisa resultatet av kontinuerliga mätningar av utsläppet av ammoniak samt minst två mätningar av dikväveoxid vid full last. För ammoniak ska redovisas årsmedelvärde, månadsmedelvärden samt 95- och 97-percentiler för 48 timmarsmedelvärden, dygnsmedelvärden samt timmedelvärden för den tid anläggningen med användande av SNCR-teknik varit i drift.

Under prövotiden skulle följande provisoriska föreskrifter gälla:

- P1. Vid användande av SNCR-teknik får utsläpp av ammoniak till luft från den nya biobränsleenheten (HR150) som riktvärde för månadsmedelvärde inte överstiga $20 \text{ mg NH}_3/\text{Nm}^3$ vid 6 % O_2 .
- P2. Vid användande av SNCR-teknik får utsläpp av dikväveoxid till luft från den nya biobränsleenheten (HR150) som riktvärde inte överstiga $20 \text{ mg N}_2\text{O}/\text{Nm}^3$ vid 6 % O_2 .

Prövotidsutredningen

Bolaget har i ansökan föreslagit följande slutliga villkor för verksamheten.

26. För utsläpp av ammoniak till luft från den nya biobränsleenheten (HR 150) gäller följande utsläppsgränsvärde:
  - $20 \text{ mg}/\text{Nm}^3$ vid 6 % O_2

Utsläppsgränsvärdet gäller som månadsmedelvärde. Vid överskridande får villkoret anses uppfyllt om en åtgärd vidtas och kommande månadsmedelvärde visar att begränsningsvärdet innehålls. Per kalenderår får högst två månadsmedelvärden överskrida begränsningsvärdet.

I första hand yrkas att inget utsläppsvillkor avseende dikväveoxid ska meddelas.

I andra hand yrkas följande villkor.

27. För utsläpp av dikväveoxid till luft från den nya biobränsleenheten (HR150) gäller följande utsläppsgränsvärde:

- o 20 mg/Nm³ vid 6 % O₂

Utsläppsgränsvärdet gäller som månadsmedelvärde. I det fall dikväveoxid inte mäts kontinuerligt ska utsläppet av dikväveoxid mätas vartannat år genom mätning enligt svensk standard eller liknande metod. Medelvärdet över de vid mättillfället genomförda mätningarna ska anses utgöra ett månadsmedelvärde. Vid överskridandet får villkoret anses uppfyllt om en åtgärd vidtas och förnyad mätning inom tre månader visar att begränsningsvärdet innehålls.

Ärendets handläggning

En prøvotidsredovisning med förslag till slutliga villkor kom in till Miljöprövningsdelegationen vid Länstyrelsen Skåne den 16 juni 2013. Ärendet kungjordes i ortstidning den 28 mars 2014. Inga synpunkter har kommit in från allmänheten. Ärendet har sänts på remiss till länsstyrelsen, Hässleholms kommun och Miljönämnden i Hässleholms kommun.

Yttranden har kommit in från länsstyrelsen. Bolaget har bemött det som framförts i yttrandet.

Bolagets redovisning av utredningsresultat

Av inkommen prøvotidsredovisning framgår i huvudsak följande:

Ammoniak

Mätningar visar att ett begränsningsvärde om 15 mg/Nm³ begränsar bolagets möjlighet att innehålla villkoret avseende kväveoxider. Ett villkor om 20 mg/Nm³ bedöms som rimligt mot bakgrund av att under 24 månader har detta värde överskridits en gång vilket är helt förenligt med dåtidens riktvärde. Fastställt utsläppsvillkor avseende kväveoxider baseras bl.a. på utsläppsnivån under 2011 av ammoniak och kväveoxider varför en begränsning av ammoniakutsläppen under den dåvarande nivån med största sannolikhet leder till att villkoret avseende kväveoxider inte kan innehållas.

En analys av värdena under perioden 2011 och 2012 visar att kvoten mellan reducerad NO_x och ökat slip av ammoniak uppgår till en faktor 3. Detta gäller då ammoniakutsläppen uppgår till 10 – 20 mg/Nm³. Detta innebär att ett begränsningsvärde om 20 mg/Nm³ ger en möjlighet att minska utsläppen av kväveoxider med 15 mg/Nm³.

Dikväveoxid

Prestandaprov 2011-02-14	3,2mg/m ³ fullast
Prestandaprov 2011-02-14	3,9 mg/m ³ dellast
Prestandaprov 2011-02-14	3,7 mg/m ³ minlast
Emissionskontroll 2013-04-19	4,8 mg/m ³ fullast

Bolaget redovisar att samtliga mätvärden understiger 5 mg/m³ och därmed med god marginal det ursprungliga meddelade villkoret om 20 mg/m³. Av formella skäl får det inte meddelas ett strängare krav än 20 mg/m³ som riktvärde. Bolaget framför att emissionen av dikväveoxid endast kan påverkas i ringa utsträckning och då genom att sluta dosera ammoniak. Ett sådant förfarande leder emellertid till att villkoret avseende kväveoxider inte kan innehållas.

Mot bakgrund av att emissionen är så låg, att den inte varierar med lasten och att bolaget således i praktiken inte har rådighet över den anser bolaget att ett villkor om 20 mg/m³ inte fyller någon funktion. Bolaget yrkar därför på att inget utsläppsvillkor avseende dikväveoxid ska meddelas.

I det fall länsstyrelsen ändå väljer att meddela ett slutligt villkor anser Bolaget att följande ska beaktas.

För att det kommande villkoret inte ska vara strängare än nu gällande riktvärden måste det medge enstaka överträdelser som dock ska vara förenade med krav på åtgärder. Utformningen på villkoret bör baseras på det nuvarande stoftvillkoret för panna HR 150 (villkor 25).

Yttrande

Länsstyrelsen har anfört bl.a. följande. Länsstyrelsen föreslår att bolagets förslag till villkor gällande ammoniak (NH_3) i huvudsak kan godkännas med följande ändringar.

1. *Utsläpp av ammoniak till luft från den nya biobränsleenheten (HR150) får inte överstiga $20 \text{ mg NH}_3/\text{Nm}^3$ vid 6 % O_2 räknat som månadsmedelvärde. Per kalenderår får högst två månadsmedelvärden överskrida värdet. Månadsmedelvärdet får aldrig överskrida $25 \text{ mg NH}_3/\text{Nm}^3$ vid 6 % O_2 .*

Bolaget har i sitt förslag till villkor formulerat ett villkor som till sin utformning liknar ett riktvärde. Miljööverdomstolen har i tidigare domar från år 2009 utmönstrat begreppet riktvärde i villkor för tillstånd till miljöfarlig verksamhet. I två senare domar M 8364-10 och M 197-10 håller domstolen kvar vid sin tidigare bedömning. Riktvärdesvillkoret, med den konstruktion det hittills haft, får nu anses vara utmönstrat för gott. Länsstyrelsen har istället formulerat om villkoret som begränsningsvärde.

Om det under två månader tillåts att begränsningsvärdet överskrids enligt bolagets förslag lämnas dessa månader helt oreglerade vilket inte kan accepteras. Ett värde som aldrig får överskridas bör därför föreskrivas.

Länsstyrelsen föreslår följande villkor gällande utsläpp av dikväveoxid (N_2O).

2. *Utsläpp av dikväveoxid till luft från den nya biobränsleenheten (HR150) får inte överstiga $20 \text{ mg N}_2\text{O}/\text{Nm}^3$ vid 6 % O_2 räknat som månadsmedelvärde. I det fall dikväveoxid inte mäts kontinuerligt ska utsläppet mätas minst vartannat år. Medelvärdet över dem vid mättillfället genomförda mätningarna ska anses utgöra ett månadsmedelvärde.*

Bolaget har i sitt förslag till villkor formulerat villkor som till sin utformning liknar ett riktvärde. Länsstyrelsen har istället formulerat om villkoret som begränsningsvärde. Se motivering ovan.

Bolaget har bemött länsstyrelsens yttrande och anfört i huvudsak följande.

Bolaget kan godta länsstyrelsens förslag avseende ammoniak (NH_3) med den ändringen att sista meningen ska ha följande lydelse:

Årsmedelvärdet får aldrig överstiga $25 \text{ mg NH}_3/\text{Nm}^3$ vid 6 % O_2 .

Med denna ändring säkerställs det att det årliga utsläppet av ammoniak är reglerat. Länsstyrelsens förslag skulle innebära att om pannan startades exempelvis den sista september med ett dygnsmedelvärde som överstiger $25 \text{ mg NH}_3/\text{Nm}^3$ vid 6 % O_2 blir detta ett villkorsbrott eftersom månadsmedelvärdet beräknas utifrån månadens drifttimmar.

Bolaget vidhåller sina förslagna villkor gällande dikväveoxid och bestrider länsstyrelsens förslag till villkor.

För att det kommande villkoret inte ska vara strängare måste det medge enstaka överträdelser som dock ska vara förenade med krav på åtgärder. Utformningen på villkoret bör baseras på det nuvarande stoftvillkoret för panna HR150 (villkor 25) vars utformning fastställdes i högsta instans (dåvarande miljööverdomstolen M2150-11, dom 2012-04-13). Denna utformning får anses vara vägledande på samma sätt som de av länsstyrelsen åberopade vägledande domarna M 8364-10 och M197-10.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Miljöprövningsdelegationen anser att det nu föreligger ett tillräckligt underlag för att fastställa slutliga villkor för utsläpp till luft av ammoniak och dikväveoxid.

Ammoniak

Första och andra meningen av villkoret kan fastställas i enlighet med bolagets yrkande. När det gäller den sista meningen har bolaget godtagit länsstyrelsens förslag till villkor gällande utsläpp av ammoniak till luft med ändring att $25 \text{ mg}/\text{Nm}^3$ ska gälla som årsmedelvärde istället för månadsmedelvärde. Enligt miljöprövningsdelegationens bedömning skulle ett årsmedelvärde innebära att utsläppen av ammoniak de två månaderna begränsningsvärdet får överskridas skulle kunna var betydligt högre än övriga värden. Mot bakgrund av uppmätta värden år 2011 och 2012 bedömer miljöprövningsdelegationen att bolaget bör kunna innehålla $25 \text{ mg}/\text{Nm}^3$ som ett rullande månadsmedelvärde. Ett rullande månadsmedelvärde

innebär att värdet inte kommer att påverkas av att antal driftsdygn under en kalendermånad varierar. Mot bakgrund av bolagets redovisade utsläppshalter bedöms föreskrivet villkor kunna innehållas och bedöms inte bli strängare än vad som föreskrevs i det ursprungliga villkoret.

Dikväveoxid

Som framgår av Naturvårdsverkets faktaskrift okt 2002 - Utsläpp av ammoniak och dikväveoxid från förbränningsanläggningar - är kopplingen mellan ökade ammoniakhalter i rökgaserna och införandet av selektiv, icke-katalytisk reduktionsteknik (SNCR) och selektiv, katalytisk reduktionsteknik (SCR) inte lika tydlig för utsläpp av dikväveoxid. Dikväveoxidhalterna styrs i högre grad av andra faktorer såsom bränsle, panntyp, temperatur och uppehållstid. För att minska utsläppen av dikväveoxid vid dessa pannor handlar det snarare om att byta bränsle eller ombyggnation av pannan än om att reglera driften av SNCR/SCR. Miljöprövningsdelegationen finner därför inte att det är meningsfullt att reglera utsläppen av dikväveoxid då val av bränsle och pannans utformning redan är fastställda och inte omfattas av prövotiden.

Beslut i ärendet har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen Skåne. I beslutet har deltagit Ann Westerdahl, ordförande och Karin Söderholm miljö-sakkunnig. Föredragande har varit Lennart Höglind, Länsstyrelsens miljöavdelning.

Ordförande

Miljö-sakkunnig

Bilaga:

Beslut om kungörelsedelgivning och hur man överklagar

Kopia till:

Miljönämnden i Hässleholms kommun

Miljöavdelningen (DB, LH)

Miljöprövningsdelegationen (AW,KS)

Aktförvararen

Akten

1011991 av

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL SOM HAR ÖVERKLAGATS TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

